

ББК 60.524.251+60.027+60.028,13

T52

УДК 316.647.5+172.3

Рекомендовано до друку вченою радою університету,
протокол №1, від 31 серпня 2007 року.

За повного або часткового відтворення матеріалів цього
видання посилення на нього обов'язкове.

Висловлені у виданні думки належать виключно авторам.

Редакційна колегія:

В.О. Бакальчук

М.А. Козловець

В.С. Крисаченко

Л.І. Мазука

П.Ю. Саух (керівник)

T52 **Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності:
Матеріали засідання "круглого столу" від 29 травня 2007 р. / За
заг. ред. П.Ю. Сауха – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. –
124 с.**

У виступах учасників "круглого столу" розглянуті філософські аспекти проблеми толерантності, історичні корені проблем полікультурності та формування якостей толерантності в умовах глобалізованого світу, механізми толерантного спілкування і взаємодії в контексті міжкультурної та внутрішньокультурної комунікацій, а також висвітлені різноманітні форми прояву толерантності та інтолерантності в соціокультурному просторі сучасного українського суспільства.

60.524.251+60.027+60.028,13

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка

АРЦИШЕВСЬКИЙ Роман Антонович

доктор філософських наук, професор,

Член-кореспондент АПН України,

проектор з наукової роботи

Волинського державного університету імені Лесі Українки

Шановні учасники, дозвольте висловити власну точку зору, щодо теми "круглого столу". У всіх населених пунктах України, у кожному містечку зустрічаються люди – представники різних етнічних спільнот, релігійних конфесій та культур. Відношення між ними виявляються далеко не простими.

Ця проблема загострюється особливо в останні роки, у зв'язку із зростанням міграційних процесів. З одного боку, світ став більш відкритим, що ми можемо їздити в інші країни, але з іншого, в зв'язку з розвалом імперії – це теж міграційні процеси, призводять до появи "своїх" і "чужих". Тоді як сприймати справді чужих? Коли, як зазначали тут раніше, "своїх" приймають за "чужих"? Західна Європа намагалась розв'язати подібну проблему, молодіжною програмою "Всі різні – всі рівні". Але вона не дала бажаних результатів. Минулорічні події, які прокотилися по всіх країнах Західної Європи, показали її неефективність. Всі міжкультурні, міжетнічні та інші конфлікти, які існують, вона не змогла розв'язати. Валентин Семенович досить влучно сказав, що ці конфлікти та протистояння виникають на різних рівнях. В одному якомусь невеличкому селі можна зустрітись з людьми "заходу" чи "сходу". На заході України досить довго, ще за часів Радянського Союзу, нас називали бандерівцями. Це вияв несприйняття "іншого", вияв етноцентризму. Або скажімо взагалі в Україні, існують поняття "гуцули", "поліщуки",

"западеньці", це теж, вважаю, певний вияв нерівності. Я до чого веду, ми маємо розв'язати це питання, знайти реальний вихід з даної ситуації.

Саме тому, виховання толерантності повинне зводитись не лише до гасел і проповідей, звертатися до кантівського імперативу "Стався до людей по-людськи, так, як ти хочеш щоб ставились до тебе". Йдеться про те, що ми повинні виховувати самосвідомість на різних рівнях, адже люди належать до різних спільнот, саме тому ми повинні це враховувати, не слід абсолютизувати певний рівень. Слід розрізняти різні рівні самосвідомості, і, зважаючи на те, що ми можемо мати свої власні погляди, уподобання, мешкати на різних територіях, а також мати свої громадянські, конфесійні уподобання, ми повинні залишатися українцями. Але ми не повинні йти тим шляхом, що "Москва – Третій Рим, а Росія – родина слов'ян". Не повинні зазначати, що ми найкращі, сформували свою унікальну культуру. Потрібно на це зважати як на рівні рядових громадян так, і на рівні політики, тому що ми є членами людської спільноти, загальної спільноти. Бо сьогодні без ліквідації цих суперечностей, цих конфліктів, без об'єднання зусиль всього людства в нас немає перспективи.

Я хочу передати вітання від ректора нашого університету і від моїх колег, подякувати організаторам "круглого столу" за постановку і розгляд таких важливих для сьогодення проблемних питань. До них потрібно повертатися, їх потрібно розглядати і в теоретичній і в практичній площині, бо вони є сьогодні досить актуальними для суспільства і для освіти зокрема. Дякую за увагу.